

Handläggare
Helena Majforsen

Tjänsteskrivelse gällande remissvar ”Pello, Vindkraftsprojektet Teikovaara - Saarivaara för delgeneralplan”, Finland, ärendenummer: NV-25-004859

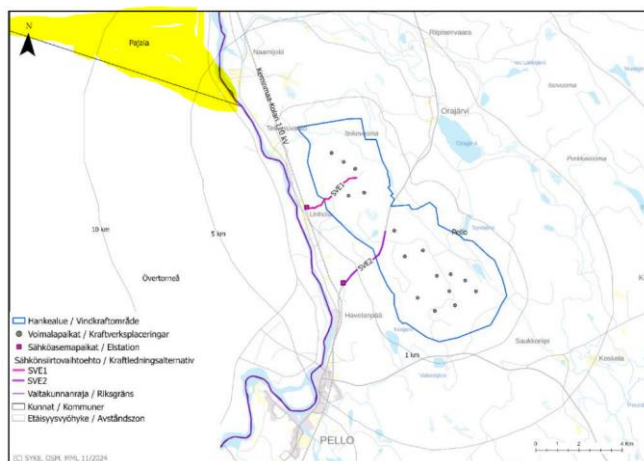
Bakgrund

Pajala kommun har via Naturvårdsverket fått en förfrågan om att lämna synpunkter på planerad vindkraftsetablering i området ”Teikovaara - Saarivaara” i Pello kommun, Finland. Enligt artikel 10 som finns presenterad i protokoll om strategiska miljöbedömningar utifrån ett gränsöverskridande sammanhang till Esbokonventionen ges möjlighet för Pajala kommun att lämna sina synpunkter till Naturvårdsverket¹ senast den 9 maj avseende sådana aspekter som berör MKB:n och delgeneralplanen.

Pajala kommun har i sitt remissvar lämnat synpunkter:

- angående avgränsningen av miljökonsekvenser, och hälsa, av planen som kan beröra Pajala kommun, och/eller på program för deltagande och bedömning som kan beröra intressen i Pajala kommun.

Kortfattat sammanfattning av vindkraftsprojektet

Det utpekade vindkraftsområdet ligger ca 7 km från Pajala kommun. Området ligger cirka 10 kilometer norr om Pello tätortsområde i Finland där Eolys Energy Oy planerar att uppföra 16 vindkraftverk, arealmässigt omfattar det en yta som motsvarar ca 42 km². Maximalhöjd på vindkraftsverken kommer uppgå till 270 meter och enhetskapaciteten varierar mellan 6 – 10 MW.

Fig. 1 Gulmarkerat område utgör södra delen av Pajala kommun

Källa: Översättning av programmet för miljökonsekvensbedömning av vindkraftsprojektet Teikovaara - Saarivaarakap Utsnitt från bild 1, Illustrationen är ett montage färglagt i gult

¹ Naturvårdsverket är enligt miljöbedömningsförordningen (SFS 2017:966) den ansvariga myndigheten att lämna och ta emot underrättelser och i övrigt fullgöra de skyldigheter som följer av förordningens 24 §.

Projektets mål är att producera förnybar elenergi för hushållens och industrins behov på ett sådant sätt att konsekvenserna för naturen och människor är så små som möjligt. Projektet kommer ge ett ekonomiskt tillskott åt Pello kommun och åt de markägare som berörs av projektet. Dessutom förstärks Finlands energiförsörjning på ett hållbart fossilfritt sätt.

Tidsplan, faser och aktörer

Vindkraftsprojektet är förlagt till område hemmahörande finsk jurisdiktion och eftersom projektet även kan medföra konsekvenser för Sverige och omfattas av svensk jurisdiktion. Projektet hänförs till MKB-lagen 5 kap. 25 § (252/2027). I enlighet med MKB-lagen och MKB-förordningen bedöms vilka miljökonsekvenser projektet har. Såväl direkta som indirekta konsekvenser bedöms separat för projektområdet inklusive elöverföringsrutterna i följande faser: 1) byggande, 2) normal drift och 3) avveckling.²

Eolus Energy OY är projektansvarig och kontaktmyndigheterna består av ”ELY-centralen” i Lappland, på statlig och internationell nivå är ”Finland miljöcentral” kontaktmyndigheten. I Sverige är det Naturvårdsverket som samordnar kontakter och förfarandet i förhållande till detta projekt. Konsultföretaget Ecobio OY har anlitats som konsult för projektet.

Process	2024	2025	2026	2027	2028	2029
MKB-förfarande		x	x			
Delgeneralplan	x	x	x			
Specialutredningar	x	x				
Tillstånd som krävs för byggandet				x		
Teknisk planering	x	x	x	x	x	
Byggande				x	x	
Elproduktionen börjar						x

Tab. 1 Uppskattade tidtabeller för olika faser i projektet³

² Källa: Översättning av programmet för miljökonsekvensbedömning av vindkraftsprojektet Teikovaara-Saarivaarakap, kap. 5

³ Utsnitt från MKB, Översättning av programmet för miljökonsekvensbedömning av vindkraftsprojektet Teikovaara-Saarivaarakap. 52, sidorna 33 - 38

Det är beräknat att MKB:n färdigställs hösten 2025. Det krävs att det utarbetas en delgeneralplan av området och denna ska även fungera som ett underlag för bygglov som krävs. Processen med att utarbeta en MKB sker parallellt med att ta fram en delgeneralplan och andra utredningar samt teknisk planering för området i fråga. Med hänvisning till tab. 1 *"projektets olika tidtabeller och faser"* framgår att flera inbördes komplexa processer pågår parallellt och med anledning av detta kan det vara lämpligt att under planprocessen ha ett informationsmöte, eller åtminstone informativ återkoppling för de som berörs av vindkraftsetableringen för att därmed ha möjlighet att inkomma med eventuella synpunkter. I detta avseende avses särskilt de synpunkter som har lämnats i tab. 2 gällande *"Konsekvensobjekt som bör tas med/eller förtydligas i MKB:n enligt Pajala kommuns önskemål"*.

De slutsatser som framförs i MKB:n ska beaktas när generalplanen utarbetas som förväntas vinna laga kraft i slutet av 2026. Det är Pello kommun som godkänner den delgeneralplan som utarbetas i regi av *"A-Insinöörin Suunnittelu OY"* och som även kommer ligga till grund för bygglov.

Efter att alla formella processer är avklarade och godkända förväntas att byggandet ska starta upp år 2028 och elproduktionen startar år 2029.

Bedömning i MKB:n

Man har bedömt att de huvudsakliga konsekvenserna under vindkraftsparkens drifttid berör följande:

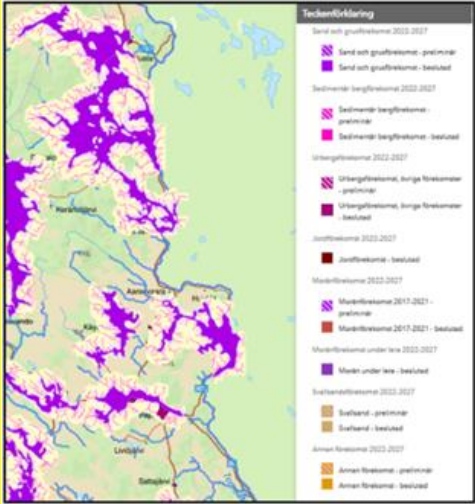
- a) Landskapet
- b) Användningen av närområdena
- c) Fågelbeståndet

Under bygg-och avvecklingsfas utgörs konsekvenserna av buller från fordon och bygg- och anläggningsmaskiner. Under byggtiden består konsekvenserna även av röjning av vegetation och luftrelaterade aspekter.

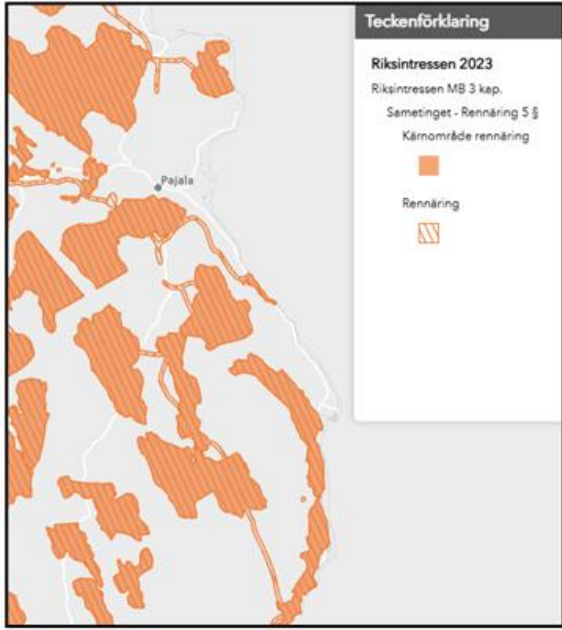
Pajala kommun anser att konsekvenser för rennäring och för små- och fritidshusägare bör belysas närmare, även om det avståndsmässigt rent definitionsmässigt inte ingår i *"Användning av närområdena"*

Synpunkter avseende gränsöverskridande konsekvenser i MKB:n

Miljökonsekvenser som överskrider finska statens gränser och som ingår i MKB:n finns beskrivna på sidorna 33 - 38. Följande konsekvenser har enligt framtagna MKB bedömts medföra konsekvenser för Sverige vilka framgår av sammanställningen nedanför (markerat med ett X i kolumnen). I densamma tabell har Pajala kommun lagt in egna synpunkter av konsekvensobjekt som man i Finland har bedömt att de inte utgör inte konsekvens för Sverige men som Pajala kommun anser bör ingå i MKB:n eller att det finns aspekter som bör förtydligas i MKB:n (gulfärgad kolumn).

Konsekvensobjekt	Bedöms medföra konsekvens för Sverige enligt finsk bedömning	Konsekvensobjekt som bör tas med/eller förtydligas i MKB:n enligt Pajala kommuns önskemål.
Naturförhållanden		
1. Grundvatten		 Källa: Utsnitt från VISS karta Kartillustrationen visar att mellan Pajala kommun och i Finland, Pello finns gemensamma vattenförekomster t ex i berggrunden. Ibland förekommer sprickor i berggrunden vilket kan medföra att grundvatten kan förorenas. I samband med fysisk planering och utarbetande av MKB är det viktigt att beskriva dessa gränsöverskridande gemensamma grundvattentillgångarna på ett objekt sätt, samt utifrån ett helhetsperspektiv klargöra risker och adekvata åtgärder för att förhindra förorening av grundvatten-tillgångarna.
2. Ytvatten	X	Med hänvisning till den svenska lagstiftningen, "Miljöbalken 5 kap. miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsförvaltning" är det ytterst viktigt att ta hänsyn till vattnets miljökvalitetsnormer. En försämring av vattnets miljökvalitetsnormer måste följas upp och det är därför befogat att Pajala kommun delges information, och ges möjlighet att yttra sig om sådana planerade fysiska åtgärder i mark- och vattenområden i Finland som kan vara intressant gällande faktorer som kan inverka på vattnets miljökvalitetsnormer. I syfte att säkerställa att en försämring av ytvatten inte sker, förordas att det tas vattenprover av ytvatten innan byggfasen startar upp för att ha tillgång till jämförelseunderlag gällande olika vattenrelaterade parametrar.

		 Källa: Utsnitt från VISS karta Med hänvisning till den svenska lagstiftningen, "Miljöbalken 5 kap. miljö kvalitetsnormer och miljö kvalitetsförvaltning" är det ytterst viktigt att ta hänsyn till vattnets miljö kvalitetsnormer. En försämring av vattnets miljö kvalitetsnormer måste följas upp och det är därför befogat att Pajala kommun delges information, och ges möjlighet att yttra sig om sådana planerade fysiska åtgärder i mark- och vattenområden i Finland som kan vara intressant gällande faktorer som kan inverka på vattnets miljö kvalitetsnormer. I syfte att säkerställa att en försämring av ytvatten inte sker, förordas att det tas vattenprover av ytvatten innan byggfasen startar upp för att ha tillgång till jämförelseunderlag gällande olika vattenrelaterade parametrar.
3. Klimat	X	
4. Skyddsområden och bevarande av skyddsvärden	X	
5. Fågelbestånd	X	
6. Övrig fauna	X	
Samhällsstruktur, markanvändning och planläggning		
7. Boende och fritidsboende	X	Ekonomisk ersättning även till de som berörs i Sverige bör förtydligas.
8. Markanvändning och planläggning	X	
Landskap, kulturmiljö och arkeologiskt kulturarv		
9. Landskap och kulturmiljö	X	Med hänvisning till MBL 28 §, vårda landskapet, naturvärdena och kulturarvet påpekas att världsarvsobjektet i Struves medianbåge påverkas av vindkraftsprojektet i Pello. Det bör kartläggas om det finns några åtgärder som kan vidtas för att mildra konsekvenserna för detta berömda UNESCO:s världsarvsobjekt Struves meridianbåge.
Näringsverksamhet och rekreationsanvändning		

10. Näringsverksamhet: Renskötsel, turism, jord- och skogsbruk	X	Konsekvensobjekt har beskrivits på ett diffust sätt, benämnt som "renskötsel" men det bör betonas att det är en inriktad näring och bör därför kompletteras med benämningen "rennäring". Det betonas att denna näring kan komma att påverkas av "högintensivt blinkande vitt ljus och i kombination med ett stort antal lågintensivt fast rött ljus" och "buller och -skuggeffekter" och att man därmed inte entydigt kan avfärda att det inte kan medföra några negativa konsekvenser för rennäring i Pajala kommun. Källa: https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/riksintressen/kartor/ I Pajala kommun tas stora sammanhängande områden i anspråk av rennäringen, varav några är av riksintresse. Kartillustrationen visar att det finns områden som används för "rennäring/renskötsel" i angränsande områden i förhållande till vindkraftsverksetableringen i Pello.
Totala konsekvenser för människor		
11. Hälsokonsekvenser	X	Sammanställningen av hälsokonsekvenser kan få till följd att fastighetsägare önskar få sina bostäder- eller fritidshus inlösta. Dessa konsekvenser ska belysas i MKB:n.
12. Andra sociala konsekvenser	X	
Transport, mobilitet och luftfartssäkerhet		
13. Luftfartssäkerhet	X	
14. Buller- och ljusförhållanden		
15. Konsekvenser av skuggning och skuggeffekter	X	Konsekvenser berör ägare av fritids- och permanentboende, samt rennäring vilket innebär att ev. mildrande åtgärder ska belysas.
16. Kommunikationsförbindelser och radar	X	

17. Verksamhetens kumulativa konsekvenser	X	
18. Statsgränsöverskridande konsekvenser	X	
19. Miljörisker och undantagssituationer	X	

Tab. 2 gränsöverskridande konsekvenser i MKB:n som enligt konsultföretaget i Finland berör svenska intressen och Pajala kommuns synpunkter gällande kompletteringar och/eller förtydliganden i MKB:n markerat med gul färg i kolumnen.

Den fortsatta planprocessen

I förhållande till den fortsatta planprocessen önskas att Pajala kommun ges möjlighet att kunna:

- delta och få information avseende miljöbedömningen av delgeneralplanen, (på grund av gränsöverskridande påverkan på miljö och hälsa)
- och MKB:n
- samt inkomma med synpunkter.

Helena Majforsen